

Pasakos augimui

Asmenybės ugdymo užsiėmimai

PASAKŲ IŠŠŪKIS 2019

MASARAS TEISINGASIS

gyveno kadaise karalius. Turėjo jis ožką, ėriuką, aviną ir žalą stačiaragę karvę. Karalius labai didžiavosi savo banda. Ožka, ėriukas, avinas ir stačiaragė karvė ganydavosi karaliaus sode, ir kas rytą karalius pats juos šerdavo. Viskas būtų buvę gerai, jei ne rūmų ponios. Pamačiusios karvę, jos spiegte spiegdavo, o ėriuką taip bučiuodavo ir gniaužydavo, kad tasai nuo šitokių mylavimų pradėjo menkti.

Nežinojo karalius, ką bedaryti. Tada vyriausiasis ministras patarė bandą išginti į kalnų ganyklą.

— Kodėl gi ne,— sutiko karalius.— Bet iš kur imsime tokį piemenį, kuriuo pasitikėčiau labiau, negu savo ministrais? Jūs man visada prieš akis, o piemuos dieną naktį po kalnus bastosi.

Ėmė ministrai ieškoti patikimo žmogaus. Į visus kraštus išsiuntinėjo pasiuntinius. Ieškojo toli, o rado arti: prie pat miesto sienos gyveno žmogus, už kurį doresnio pasaulyje dar nėra buvę. Nė karto per visą gyvenimą tasai žmogus nebuvo sumelavęs, jis sakydavo tik teisybę. Tad žmonės jį ir praminė teisybės meistru — Masaru Teisinguoju.

Pasišaukė jį karalius ir patikėjo jam mylimuosius savo gyvulius.

— Kiekvieną šeštadienį,— pasakė jis piemeniui,— tu privalai ateiti į rūmus ir papasakoti, kaip klojasi mano gyvulėliams.

Taip ir būdavo. Kiekvieną šeštadienį Masaras Teisingasis nusileisdavo nuo kalnų, ateidavo į karaliaus menes, nusiimdavo savo veltinę skrybėlę ir žemai lenkdavosi.

— Sveiki, jūsų karališkoji didenybė!

— Sveikas, Masarai Teisingasis! Kaip gyvuoja mano ožkelė?

- Ožkelė daili kaip roželė.
- Na, o mano ėriukas?
- Laksto kaip išdykęs vaikiukas.
- Pasakok greičiau apie avinėlį.
- Avinėlis baltutis kaip ramunėlė.
- O mano mylima karvutė?
- Ji tai visiškai sveikutėl!

Karalius maloningai linkčiodavo galvą, ir Masaras Teisingasis vėl grįždavo prie bandos.

Anksčiau karalius neturėdavo su kuo palyginti savo ministrų. O dabar jis labai dažnai pastebėdavo, kad ministrai, žiūrėk, ima ir sumeluoja. Todėl karalius buvo nepatenkintas savo ministrais, o tie, žinoma, nemėgo karaliaus piemens. Ir šit kartą vyriausiasis ministras pasakė karaliui:

— Nejaugi manote, jūsų didenybe, kad Masaras Teisingasis visada sako teisybę? Tokių žmonių pasaulyje nesti.

— Na jau ne! — sušuko karalius. — Aš lažinuosi iš jo galvos, kad jis niekada nesumeluos.

— O aš guldau savo galvą, — įsikarščiavęs suniko vyriausiasis ministras, — kad jis jau ateinantį šeštadienį jus apgaus!

— Gerai, — tarė karalius, — jeigu piemuo apgaus, liepsiu nukirsti galvą jam, o jeigu ne, budelis nukirs galvą tau.

Ministras prikando liežuvį, bet jau buvo per vėlu. Ėmė jis galvoti, kaip čia privertus Masarą Teisingąjį pasakyti neteisybę. Bet kuo ilgiau suko galvą, tuo labiau negalėjo sugalvoti. Iki šeštadienio beliko trys dienos, ir ministras pajuto, kad jo galva ne taip jau stipriai laikosi ant pečių.

Ketvirtadienio rytą ministro pati paklausė vyrą:

— Kas atsitiko, kodėl tu toks susirūpinęs?

— Duok man ramybę, — burbtelejo vyras. — To dar betrūko, kad tariausi su pačia valstybiniais reikalais.

Bet jeigu jau moterį pagaus smalsumas, ji nenurims, kol iškvos viską, kas jai reikalinga. Nepraėjo nė valanda, o vyriausiasis ministras jau pasipasakojo savo pačiai, kaip jis susiginčijęs su karalium.

— Tik tiek!? — nusistebėjo pati. — Nesirūpink, aš padarysiu taip, kad tavo galva nenukentės.

Ir ji ėmė dabintis. Apsivilko atlasinę suknią su mezginiais, ant kaklo užsisegė perlų vėrinį, rankas apsimaustė apyrankėmis, pirštus — žiedais. Paskui sėdo į karietą ir išdardėjo į kalnus. Privažiavusi kalnų ganyklą, pamatė Masarą Teisingąjį beganantį karaliaus bandą.

Išlipo ji iš karietos ir pamojavo jam nėrinių skarele. Piemuo taip ir išsižiojo — dar niekada nebuvo matęs tokios išsipusčiusios ir gražios ponios.

— Ak, kaip čia gera,— švelnių švelniausiu balseliu pragydo ministro pati,— taip gera, kad, rodos, iš džiaugsmo visą pasaulį išbučiuočiau.

— Tai pabučiuokite mane, jūsų šviesybe. Už vieną jūsų pabučiavimą duočiau, ko tik pageidautumėte.

— Duok šitą ožkele. Seniai norėjau tokią turėti.

— Ė,— tarė Masaras Teisingasis,— štai to aš ir negaliu! Prašykite ko nors kito.

— Na, tada ėriuką.

— Imkim ir susitarkim, jūsų grožybe,— tarė Masaras Teisingasis,— aš jums atiduosiu viską, išskyrus ožką, ėriuką, aviną ir žaląją karvę. Gyvuliai ne mano,— vadinasi, nėra ko apie tai nė kalbėti.

— Na tai kas! Ar maža kalnuose stačių skardžių ir gilių tarpeklių,— ėmė ji įkalbinėti ministro pati.— Ėriukas visada gali paslysti.

— Bet juk jis nepaslydo,— atkirto suglumęs Masaras.

— Tačiau šeimininkui taip pasakyti tu gali. O aš už tai ne tik tavę pabučiuosiu, bet ir atiduosiu visus savo žiedus.

Masaras papurtė galvą.

Veltui ponia maustė žiedus, apyrankes, tiesė jam sages, sagtis, o galiausiai net perlų vėrinį. Piemuo į tuos blizgučius ir žiūrėti nenorėjo. Įtūžusi ponia sėdo į karietą ir nudulkėjo atgal.

Sugrįžusi namo, ji pasakė vyrui:

— Na ir užsispyrėlis tasai piemuo.

Ministras griebėsi už galvos ir sudejavo.

— Bet nesirūpink dėl savo galvos,— ramino ją pati.— Dar ne viskas prarasta. Tu pats gerai žinai: jeigu aš ko užsigeisiu — pasieksiu savo.

Kitą rytą vyriausiojo ministro pati apsitaisė skarmalais ir nubėgo į kalnų ganyklą.

— Varge, o varge! — ėmė ji rypuoti, pamačiusi piemenį.

— Kas tau, geroji moteriškė? — su užuojauta paklausė Masaras Teisingasis.

— Miršta mano vienintelis sūnus, mano baltasis dobilėlis. Daktaras sakė, kad jam reikia ištisus metus rytą ir vakarą gerti šviežią pieną. O aš tokia vargšė, kad galiu iki soties jam duoti tik vandens.

Ir ji dar garsiau pravirko.

Dabar Masaro Teisingojo širdis nebeišlaikė.

— Tebūnie taip, atiduosiu tau karaliaus numylėtinę — žaląją karvę.

— Dėkui, piemenėli! — sušuko moteriškė. — Ir paklausk mano patarimo, pasakyk karaliui...

— Nesirūpink, — atsiliepė piemuo. — Aš pats sugalvosiu, ką pasakyti karaliui.

Grįžusi namo, ministro pati paskelbė vyrui:

— Padaryta. Tavo galva dabar tvirtai ant pečių laikosi. O šit už kvailo piemens galvą niekas ir soldo neduos.

— Bet protingiausia tavo galva, brangioji žmonele, jai ir tiktų būti ministro galva, — pasakė vyriausiasis ministras, bučiuodamas pačią. — Tuoju aš nuvesiu karvę į rūmus, ir pažiūrėsime, ką rytoj karaliui pasakys piemuo.

O tuo metu Masaras Teisingasis sėdėjo ant akmens ir galvojo, ką jis rytoj sakys karaliui. Paėmė Masaras savo lazda, įsmeigė į žemę, užmetė ant jos apsiaustą, o ant viršaus užmaukšlino veltinę savo skrybėlę. Paskui jis lazdai žemai nusilenkė:

— Sveiki, jūsų didenybė!

Ir pats už karalių atsakė:

— Sveikas, Masarai Teisingasis. Kaip gyvuoja mano ožkelė?

— Ožkelė daili kaip roželė.

— Na, o mano ėriukas?

— Laksto kaip išdykęs vaikiukas.

— Pasakok greičiau apie avinėlių.

— Avinėlis baltutis kaip ramunėlė.

— O mano mylima karvutė?

— Karvutė... Karvutė. Ė, jau pasakysiu jums, jūsų karališkoji didenybė, karvutė nukrito... nukrito, sakau, karvutė nuo aukšto skardžio. Ne, taip negėmė.

Masaras Teisingasis ištraukė iš žemės lazda ir įsmeigė ją kitur. Paskui paėjęs tris žingsnius ir vėl pradėjo iš pradžių.

— Sveiki, jūsų karališkoji didenybė!

Kol nereikėjo kalbėti apie karvę, ėjo sklandžiai. Bet vos piemuo pats save paklausė karališku balsu:

— O mano mylima karvutė? — jo liežuvis ėmė painiotis:

— Vilkai... ją suėdė vilkai... Ne, ir vėl negerai.

Jis dar kartą paėmė lazda ir įbedė ją trečiojoje vietoje. Bet ir tai nepadėjo. Žodžiai nesiklostė nei taip, nei kitaip.

Galų gale Masaras Teisingasis nutraukė nuo lazdos apsiaustą, stipriai susisupo į jį, atsigulė ir užmigo.

O kai Masaras atsimerkė, jau buvo išaušęs šeštadienio rytas, ir reikėjo keliauti pas karalių. Ėjo jis greitai, bet iki vidudienio dar nė pusės kelio nenuėjo. Ir tik dėl to, kad prieš kiekvieną medį stoviniavo, žemai lankstėsi ir kalbėjosi su karalium. Bet iš tos šnekos nieko neišeidavo, ir Masaras traukdavo prie kito medžio. Ir ūmai prie dvidešimtojo medžio piemuo sugalvojo nuostabų atsakymą. Iškart pralinksmedamas, jis taip pasileido bėgti nuo kalno, kad akmenukai, kuriuos užkliudydavo kojomis nespėdavo jo pasivyti.

Tuo tarpu dvariškių apsuptas karalius jau seniai laukė piemens. Šit Masaras Teisingasis įėjo į rūmus, nusiėmė veltinę skrybėlę, nusilenkė ir tarė:

— Sveiki, jūsų karališkoji didenybė!

— Sveikas, Masarai Teisingasis. Kaip gyvuoja mano ožkelė?

— Ožkelė daili kaip roželė.

— Na, o mano ėriukas?

— Laksto kaip išdykęs vaikiukas.

— Pasakok greičiau apie avinėlį.

— Avinėlis baltutis kaip ramunėlė.

— O mano mylima karvutė? — paklausė karalius ir mirktelėjo vyriausiajam ministrui.

Dabar piemuo ir pasakė, ką buvo sugalvojęs beeidamas:

— Ak jūsų karališkoji didenybė, nebeturite jūs karvutės. Bauskite mane ar pasigailėkite, bet aš ją atidaviau vienai moteriškei. Išgirdau vargšės bėdas, na ir nusprendžiau, kad jai karvė reikalingesnė, negu jums. Ir tai gyna tiesa.

Karalius ėmė ploti, o paskui jį ir visi dvariškiai. Neplojo tik vyriausiasis ministras. Juk jis pralošė savo paties galvą, o dėl to sunku džiaugtis.

Karalius viską piemeniui papasakojo ir baigdamas pridūrė:

— Už tai, kad nepabūgai karaliaus pykčio, gali prašyti karališko atpildo.

— Ką gi,— atsakė Masaras,— ir paprašysiu. Telioka vyriausiojo ministro galva, kur buvus, ant pečių.

— Teks palikti, jeigu jau tau pažadėjau,— sutiko karalius.— Bet paaiškink man, kodėl tu jį užtari.

— Labai paprastai,— tarė piemuo.— Štai jau daug metų, kai žmonės mane praminė Masaru Teisinguoju. Bet lengva sakyti tiesą, jeigu nereikia meluoti. Taip ir nežinojau, ar šitaip pramintas teisingai, ar ne. O dabar, ačiū tavo vyriausiajam ministrui, gerai žinau, kad aš ir iš tiesų esu Masaras Teisingasis.

PIEMUO IŠ KALTANISETOS

Štai kas pasakojama, kas porinama mūsų krašte. Kaltanisetos kaime gyveno jaunas piemuo Martinas. Jis visada nešiojo sulopytą prasto milo striukę, nuplyšusius batus, seną veltinę skrybėlę, o jam ant peties karojo storos drobės terbelė. „Et,— pasakysite jūs,— kam mums klausytis apie tokį vargšą. Ir be jūsų pasakų nemažai jų esame matę, o ir mūsų pačių kišenėse ne dažnai pinigai žvanga.“ Taip tai taip, bet juk Martinas buvo gražus kaip skaisčioji saulė žydroje padangėje. Gal net gražesnis. Juk į saulę vos žvilgterėjus akys suskaus, o į Martiną žiūrėk, kiek nori, kol pačiam nusibos. Dar reikia pridurti, kad niekas taip nemokėjo groti dūdele ir niekas taip skambiai nedainuodavo, kaip Martinas.

Martinas parsisamdydavo už piemenį čia viename, čia kitame kaime. Ir visur mergaitės iki ausų jį išimylėdavo, vaikinai — pavydėdavo, o seniai maloniai šypsodavosi.

Sit Martinas ir išpuiko.

Kartą jisėjo iš vieno kaimo į kitą ir prisėdo atsipūsti ant didelio akmens laukymės viduryje. Susimąstė, išsitraukė iš terbelės dūdelę ir užgrojo.

Išgirdo jo dūdelę miško fėja ir išgeidė pasižiūrėti, kas taip puikiai groja. Nuo saulutės ant dobilo, nuo dobilo ant katilėlio, nuo katilėlio ant gvazdiko — juk fėjos skraido kaip plaštakės,— atbėgo ji prie laukymės.

— Vaje, koks tu laimingas! — šūktelėjo fėja, pamačiusi Martiną. — Kas tik tave išgirs — neatsiklausys, kas tik pažvelgs — neatsižiūrės.

— Ką tu kalbi! Aš pats nelaimingiausias žmogus pasaulyje! Kad žmonės galėtų į mane pažiūrėti, man tenka kaip benamiui šuniui klajoti iš

kaimo į kaimą. O juk aš vertas, kad žmonės patys bėgtų manimi pasigėrėti. Man, tokiam gražuoliui, derėtų būti statula. Tada aš jausčiausi laimingas!

— Jei taip, aš padarysiu tave laimingą. Man tai visai nesunku.

Ir fėja palietė Martiną savo burtų lazdele. Beregint jaunikaitis pavirto nuostabia auksine statula. Ir veltinė jo skrybėlė pasidarė auksinė, ir sulopyta striukė, ir iš alksnio išsukta dūdelė. Auksinis pasidarė net akmuo, ant kurio sėdėjo Martinas.

Fėja suplojo mažyčiais delneliais, linksmi nusijuokė ir nubėgo, strik sėdama nuo gvazdiko ant katilėlio, nuo katilėlio ant dobilo, nuo dobilo ant saulutės, ir bematant visai dingo miško tankmėje.

O auksinis piemuo liko besėdis laukymės vidury ant auksinio akmens.

Išsipildė Martino noras. Iš arti ir toli žmonės eidavo juo pasigėrėti. Vakaraus laukymėje rinkdavosi vaikinai ir mergaitės. Kartais jie dainuodavo, kartais kuris nors vaikinai imdavo groti smuikeliu, o visi kiti — šokdavo.

KAS SVARBIAU

usiginčijo kartą du draugai: nuo ko priklausio laimė.

— Nė galvoti nėra ko! — sušuko vienas. — Laimę neša pinigai. Juk žinai, kaip aš pasidariau poetas.

Niekas nenorėjo spausdinti mano eilėraščių. Bet štai mirė mano tetulė, paliko man pinigų, ir aš pats juos išleidau. Nuo to laiko leidėjų negaliu atsiginti. Jeigu ne tetulės pinigai, niekas ir dabar nebūtų žinojęs, kad aš poetas.

— Niekai, — pertraukė jį antrasis. — Viską lemia likimas. Dabar aš laikomas geriausiu dainininku Italijoje. O ar seniai niekas manęs nė klausytis nenorėjo? Ir dainuodavau tik žuvims ir jūros pakrantei. Likimas panorėjo, kad pats grafas Luidžis tuo metu įrėstytusi laiveliu. Grafas išgirdo mano dainas ir pakvietė dainuoti į balių, keliamą jo sužadėtinės garbei. Taip viskas ir prasidėjo. Kuo čia dėti pinigai? Likimas, drauguži, likimas!

Ginčijosi, ginčijosi poetas su dainininku, nė vienas nenusileido ir išėjo pasivaikščioti.

Patraukė jiedu iš namų, kur akys veda. Pačiame miesto pakrašty jie pamatė visai sukežusią lūšnelę.

Ant lūšnelės slenksčio sėdėjo apdriskęs jaunikaitis ir skambino gitara.

— Klausyk, bičiuli, tu, kaip matau, labai linksmai gyveni! — šūktelėjo jaunikaičiui poetas.

— Kokios čia linksmybės, — atsakė tasai, — jei žmogus jau antra diena nieko nesi valgęs.

— Tai kodėl gi tu skambini? — paklausė dainininkas.

— Na, matote, gitara — tai visas mano tėvo palikimas!

Draugai susižvalgė, abu galvodami tą patį: „Ko gero, mums tokie žmogaus ir reikia! Štai ir sužinosime, kas svarbiau.“

Abu išsitraukė iš kišenės po penkiasdešimt auksinių monetų ir atidavė jas jaunikaičiui.

— Visas šimtas skudų! — šūktelėjo jaunikaitis. — Ačiū jums, gerieji sinjorai.

— Neskubėk dėkoti. Lygiai po metų mes ateisime sužinoti, ar tie pinigai tau padėjo, — pasakė draugai ir pasuko atgal.

Vos tik jie dingo už kelio posūkio, Alčidė — toks buvo jaunikaičio vardas — tarė pats sau:

— Pirmiausiai aš nusipirksiu tiek dešrelių, kiek tilps mano pilve. O paskui jau pagalvosiu, ką veikti su tokiu netikėtu turtu.

Jis subėrė pinigų už savo beretės pamušalo ir patraukė į krautuvę.

Nespėjo Alčidė nueiti nė dešimties žingsnių, staiga — negirdėtas dalykas! — nuo alyvmedžio šakos nuplasnojo didelė pasišiaušusi varna, suleido nagus į Alčidės beretę ir šovė aukštyn.

— Vagile! Atiduok pinigų! — suriko vargšelis Alčidė.

Bet varna tik dar greičiau sumosavo sparnais ir netrukus dingo iš akių.

Praslinko metai. Poetas ir dainininkas vėl atėjo prie Alčidės trobelės. Jiems nė pabelsti nereikėjo, nes Alčidė kaip ir pirmąjį kartą, sėdėjo ant slenksčio ir skambino gitara.

— Ką, — šūktelėjo draugai, — tu vis dar brazgini gitarą?

— O kas man belieka daryti, — liūdnai atsakė Alčidė, — jeigu pasišiaušusi varna nusinešė mano laimę kartu su sena berete.

Ir jis papasakojo trumpą, bet liūdną istoriją.

— Na, — atsigręžė į poetą dainininkas, — ar aš nesakiau, kad laimę ir nelaimę siunčia likimas? Sakysim, kažkokia varna įsigeidė miegoti lizde ne ant plikų šakelių, o ant minkšto skarmalo. Bet paaiškink man, kodėl jai prireikė Alčidės beretės kaip tik tą valandėlę, kai šis supylė į ją pinigų.

— Niekail — nutraukė dainininką poetas. — Jei varna nebūtų nudžiovusi pinigų, Alčidė būtų gyvenęs kaip inkstas taukuose. Ne, drauguži, pinigai — viskas.

Tai sakydamas, poetas įkišo ranką į kišenę, vėl ištraukė šimtą skudų ir padavė Alčidei.

Alčidė šoko karštai dėkoti draugams, bet tie numojo ranka, prī-
žadėjo ateiti lygiai po metų ir patraukė savo keliais.

Ši kartą Alčidė nusprendė būti protingesnis. Išėidamas į krautuvę
dešrelių,— nepamirškite, kad prieš metus jam taip ir nepasisekė pa-
smaguriauti dešrelėmis,— jis užsikišo už žando vieną monetą, o liku-
sias devyniasdešimt devynias ko geriausiai paslėpė. Kaip jūs manote,
kur? Nagi sename bate, kuris mėtėsi lūšnelės kertėje.

— Jau dabar tai jokia varna jų nepasieks,— tarė jis, labai patenkin-
tas savo gudrybe.— Net ir vagis tokiu senu daiktu nesusiviliuos.

O tuo tarpu, kol Alčidė suvaikščiojo į krautuvę, štai kas atsitiko: į
lūšnelę užklydo kaimynų katė, kuriai šeiminkai tik tada duodavo ēsti,
kai patys būdavo sotūs, o to niekuomet nepasitaikydavo. Katė išnaršė
visą lūšnelę, bet, suprantama, nieko ēdamo nerado. Tuo metu iš urvelio
ūmai išsoko pelytė. Katė— paskui ją. Pelytė puolė šen, puolė ten ir
šmurkštelėjo į tą patį seną batą, į kurį Alčidė buvo paslėpęs pinigus. Katė
hematant apvertė batą, monetos pabiro ant aslos, o pelytė paspruko į
urvelį. Tada katė ėmė žaisti monetomis. Rideno jas letenėle tol, kol
visas ligi paskutinės surideno į tą urvelį, kuriame pasislėpė pelytė.

Grįžęs iš krautuvės, Alčidė pamatė, kad jis ne turtingesnis, kaip
buvo vakar,— prapuolė pinigai, ir tiek! Dar gerai, kad jis spėjo nusi-
pirkti dešrelių.

Todėl nėra ko stebėtis, kad dainininkas ir jo draugas, pasirodę po
metų, rado Alčidę ant senosios lūšnelės slenksčio vis taip pat tebe-
brazginantį gitarą.

— Na,— šūktelėjo poetas,— to jau perdaug! Gal imsi mus įtikinėti,
kad antrąjį šimtą skudų nudžiovė pelės?

— Deja, mano gerieji sinjorai,— atsiduso Alčidė,— niekuo jūsų neįti-
kinėsiu, nes pats nežinau, kur pradingo pinigai.

— Dabar tu galų gale įsitikinai,— pasakė dainininkas poetui,— kad
viską lemia likimas, o ne pinigai.

— Priešingai,— atsakė poetas,— aš dar labiau įsitikinau, kad tik pi-
nigai neša žmogui laimę. Bet savo teisingumo daugiau neįrodinėsiu. Tai
per daug man kainuoja. Dabar įrodinėk tu.

— Pamėginsiu,— sutiko dainininkas.

Jis pasirausė kišenėse ir ištraukė nedidelį švino rutuliuką. Tiesą pasakius, ir pats dainininkas neprisiminė, koks čia rutuliukas ir kaip jis pakliuvo į jo kišenę.

— Paimk, vargšeli,— pasakė dainininkas, paduodamas rutuliuką Alčidei.— Gal jis tau pravers labiau už pinigus.

Draugai atsisveikino ir nuėjo.

Rutuliukas ilgai gulėjo dainininko kišenėje, bet Alčidės kišenėje jis išgulėjo dar ilgiau. Prisiminė vargšas rutuliuką tik tada, kai jo pilvas nuo bado visai susitraukė. Net gitara jo nebedžiugino.

Išsitraukė Alčidė rutuliuką, parideno ant delno ir susimąstė:

„Parduoti? Bet už jį nė soldo negausi. O jeigu kažkas jį nuliejo, vadinasi, jis kam nors tinka.“

Ir Alčidė pliaukštelėjo sau per kaktą.

— Kaip čia anksčiau nesusiprotėjau! Juk tai puikus grimzdas.

Jis išsipiovė lanksčią, ilgą žilvičio vytelę, iš smeigtuko išlenkė kabliuką, stipriu siūlu pririšo rutuliuką... Žodžiu, po valandos Alčidė sėdėjo ant didelio akmens jūros pakrantėje ir meškeriojo.

lizde — beretę, o beretėje — šimtą skudų. Ir aš labai džiaugiuosi, kad pagaliau senąją savo skolą galiu atiduoti.

Alčidė nubėgo į kambarį ir atnešė suplyšusią beretę, kurioje skambėjo monetos. Jis atidavė dainininkui ir poetui po penkiasdešimt skudų ir pasakojo toliau.

— Tai dar ne viskas. Vos išplėšėme lūšnos grindis, kampe, pelės oloje, suradome devyniasdešimt devynis skudus. Šimtąjį skudą juk aš tada spėjau išleisti dešrelėms. Dabar tą trūkstantį skudą vėl padėjau atgal.

Tariant tuos žodžius, Džiovana, Alčidės žmona, išnešė pinigų gražiai surištame kapšelyje, ir Alčidė jį atidavė poetui.

— Na, o rutuliuką,— pasakė jis,— aš pasiliksiu atminimui.

Vos Alčidė baigė, tarp draugų išliepsnojo senasis ginčas. „Likimas!“— šaukė dainininkas. „Pinigai!“— dar garsiau rėkė poetas. Buvo griebtasi visų senųjų įrodinėjimų— ir tetulės palikimo, ir įžymiojo didiko grafo Luidžio.

Alčidė klausėsi, klausėsi ir pagaliau įsikišo į ginčą.

— Leiskite ir man tarti žodį. Pinigai lieka pinigais, likimas — likimu, bet patikėkit, svarbiausia — tai darbas ir atkaklumas. Gal ir iš tikrųjų tetulės palikimas jums padėjo, sinjore poete, bet juk ilgus metus jūs buvote vargšas ir niekam nežinomas, o vis dėlto nemetėte rašęs eilėraščių. Jus, sinjore dainininke, išgarsino grafas Luidžis, bet juk jūs dainavote ir iki tos lamingosios valandos, kai jis praplaukė pro jus savo laiveliu. O viskas, ką aš pasiekiau — mano paties rankų darbas.

Kiek patylėję, dainininkas ir poetas vienu balsu sušuko:

— Prisiekiame Madona, regis, jo tiesa!

rie pat jūros stovėjo sukrypusi susmegusi lūšnelė, o lūšnelėje gyveno senas senutėlis žvejys su savo pačia. Jie buvo vargšai. Prigaudė senis žuvų, senutė išverda žuvienės — ir sotūs.

Vieną vakarą, ilgai žvejojęs, senis parsinešė dešimtį skumbrių. Senutė jau ir katiliuką žuvienei buvo pastačiusi, bet staiga pažiūrėjo į žuvis ir prapliupo aičioti:

— Kasdien žuvis ir žuvis! Kaip ji man nusibodo. Be galo kopūstų norėčiau.

— Nepaikiok, pačiute! Turime žuvies ir džiau kimės.

Atsiduso senutė ir ėmė pūsti ugnį židinyje.

Dabar senis prašneko:

— Ir aš pats kopūstų be galo norėčiau.

— O kur jų imsi! — atsiliepė senutė. — Kad taip daržą turėtume... Štai kaimynės kokios galvos ant lysvių pūpso, didelės, apvalios kaip paršiukai!

— Tai kaimynės darže! O jūra ne daržas, jos nesuarsi, bangos — ne lysvės, jų neužsėsi. Et, ką čia su tavim kalbėti! Einu, tinklus iščžiaustysiu.

Išėjo senis iš lūšnos, stabtelėjo už durų ir susimąstė: „Gaila man savo senutės. Kad taip nors kartelį ją kopūstais palepinus. O gal įlisti man į kaimynės daržą? Vakaras tamsus, kas ten mane matys.“

Taip sumanęs, senis nuėjo takeliu.

O senutė tuo metu irgi susimąstė: „Gaila man savo senio. Kad taip nors kartelį jį kopūstais palepinus. Kaimynės kopūstai gražūs užaugo. Viena galva šen ar ten — ji nė nepastebės.“

Sugalvojo taip senutė ir nukiūtino į kaimynės daržą.

Netrukus grįžo senis namo, rūškanas kaip jūra rudenį. O jam iš paskos ir senutė parėjo, virpėdama kaip pageltęs lapas nuo vėjo.

Senis užsipuolė senutę:

— Per tavo vos iš gėdos nenumiriau! Kopūstų, mat, ji užsigeidė! O aš, senas kvailys, ir nuėjau į svetimą daržą kopūsto. Pasilenkiau galvos nusukti, žiūriu — kažkokia moteriškė prie lysvės pasilenkusi, tikriausiai šeimninė. Nudūmiau atgal, vos kojos mane parnešė. Ir vis tu kalta!

— Aš, mat, kalta! Juk aš pati iš baimės atsipeikėti negaliu. Nuėjau į kaimynės daržą tau kopūsto galvos nupiauti, žiūriu — kažkoks vyras prie lysvės kapstosi, tikriausiai šeimnininkas. Kad šokau bėgti... Dar ir dabar kojos kaip pakirstos.

Staiga atsidarė durys ir į lūšną įėjo kaimynė, ta pati, kurios darže kopūstų galvos kaip paršiukai užaugo.

Žvejys su pačia taip ir nustėro. O kaimynė tarė:

— Kasdien ant mūsų stalo kopūstai ir kopūstai. Be galo užsinorėjome mudu su vyru žuvies. Ar neduotumėte mums žuvienei?

Senis apsidžiaugė:

— Imk, imk, šiandien puikių skumbrių sugavau!

Paėmė kaimynė žuvį ir tarė:

— Nenorime ir mes likti skolingi. Atnešiau jums kopūstą, pačią geriausią galvą išrinkau.

Susižvalgė žvejys su pačia...

Išvirė senė vakarienei gardžiai kvepiančių kopūstų. Pradėjo žvejys valgyti ir staiga padėjo šaukštą.

— Palauk, palauk, pačiu! Iš katros pusės tuėjai į daržą!

— Iš kairės.

— Na, vadinasi, mums abiem gėda akis užtemdė. Juk aš į svetimą daržą iš dešinės lindau. Šit ir nepažinome mudu vienas kito. Tik baimės prisikentėme. O kas galėjo būti paprasčiau — nueiti ir paprašyti kopūstų. Kaimynė pasirodė už mus protingesnė!